

เอกสารข่าว

วันจันทร์ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

คณะกรรมการการพัฒนาระบบ และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

คณะกรรมการการพัฒนาระบบฯ วุฒิสภา นำโดย นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธาน
คณะกรรมการ ได้จัดประชุม (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์) เมื่อวันจันทร์ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา โดยที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ตามข้อบังคับ
การประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๑๙ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา
มอบหมายให้พิจารณา สรุปสาระสำคัญดังนี้

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม)

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ได้เข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๔ สมัยสามัญประจำปีครั้งที่ ๒) วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ ได้พิจารณาและรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว จำนวน ๔ ฉบับ (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ, นายธัญวัจน์กมลวงศ์วัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ, นางสาวอรรรณวี ชูมาพร กับประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๑,๖๑๑ คนเป็นผู้เสนอ และนายสรรเพชญ บุญญามณี กับคณะเป็นผู้เสนอ)โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา **โดยมีจำนวนทั้งสิ้น ๖๘ มาตรา**

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑.
เหตุผลและความจำเป็น
ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่สถาบันครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญในการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่การก่อตั้งครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จำกัดเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวระหว่างบุคคลที่มีเพศเดียวกันโดยกำเนิด จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อรองรับให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถหมั้น และสมรสกันได้ ซึ่งจะให้มีสิทธิ หน้าที่ และสถานะทางครอบครัวเท่าเทียมกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวที่ก่อตั้งขึ้นระหว่างบุคคลไม่ว่าจะมีเพศใด เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดเรื่องครอบครัวหรือมรดกไว้เป็นการเฉพาะจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒.

แก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๑) กำหนดให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการหมั้นหรือสมรสกันได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๓๕ มาตรา ๑๔๓๗ มาตรา ๑๔๔๘ มาตรา ๑๔๔๙ มาตรา ๑๔๕๐ มาตรา ๑๔๕๒ มาตรา ๑๔๕๘ และมาตรา ๑๔๖๐)

(๒) แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” “สามี” “ภรรยา” และ “สามีภรรยา” เป็น “บุคคล” “ผู้หมั้น” “ผู้รับหมั้น” และ “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นหรือคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด(แก้ไขเพิ่มเติมหลายมาตรา อาทิ มาตรา ๔๓ มาตรา ๑๙๓/๒๒ มาตรา ๑๔๓๙ มาตรา ๑๔๔๐ มาตรา ๑๔๔๑ มาตรา ๑๔๔๒ เป็นต้น

(๓) เพิ่มเหตุเรียกค่าทดแทนและเหตุฟ้องหย่าให้ครอบคลุมกรณีที่คู่หมั้นหรือคู่สมรสฝ่ายหนึ่งไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นเพศใด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๕๑๖ (๑))

(๔) แก้ไขเงื่อนไขระยะเวลาการสมรสใหม่ตามมาตรา ๑๔๕๓ ให้ใช้เฉพาะกรณีที่หญิงที่มีชายเป็นคู่สมรสเดิมจะสมรสใหม่กับชายเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๕๓)

(๕) กำหนดให้มาตรา ๑๕๐๔ วรรคสอง กรณีหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ มีผลใช้บังคับเฉพาะกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๐๔)

(๖) แก้ไขการอ้างอิงเลขมาตราที่บัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถในมาตรา ๑๕๐๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๐๘ วรรคสอง)

(๗) กำหนดให้มาตรา ๑๕๑๐ วรรคสอง กรณีหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์มีผลใช้บังคับเฉพาะกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๑๐)

(๘) เพิ่มเหตุฟ้องหย่าให้สอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสเพศเดียวกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๑๖ (๑๐))

(๙) กำหนดให้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่มีกฎหมายกำหนดเรื่องครอบครัวหรือมรดกไว้เป็นการเฉพาะ (ร่างมาตรา ๖๖)

(๑๐) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับสามี ภรรยา สามีภรรยา หรือคู่สมรส เพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖๗)

๓.

ข้อสังเกตจากภาคส่วนต่าง ๆ
อาทิ

กรณีบุคคลที่เป็นข้าราชการสมรสกับคู่สมรสเพศเดียวกัน
ย่อมมีสิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล
ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการ
รักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๓ อาจเป็นภาระทางการคลังของ
ประเทศได้

ในด้านความเชื่อและ
ศาสนา อาจเกิดข้อโต้แย้ง
กรณีการสมรสระหว่าง
บุคคลเพศเดียวกัน

บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ
ควรได้รับการรับรองและคุ้มครอง
สิทธิการสมรสต่าง ๆ อาทิ สิทธิและ
หน้าที่ตามกฎหมายครอบครัว สิทธิ
ในการรับบุตรบุญธรรม สิทธิในการ
ให้และรับมรดก สิทธิหักค่า
ลดหย่อนภาษี เป็นต้น

ควรแก้ไขปรับปรุงมาตรา ๙
แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเป็น
การจำกัดสิทธิของคู่สมรสในกรณีที่
หญิงไทยสมรสกับชายต่างด้าวทำให้ชาย
ต่างด้าวไม่สามารถที่จะยื่นคำร้องขอ
สัญชาติไทยได้ อันมีลักษณะเป็นการ
เลือกปฏิบัติ

ควรแก้ไขปรับปรุงมาตรา ๔

แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔
ที่บัญญัติว่า “ทายาทผู้มีสิทธิ” หมายความว่า (๒) “สามี
ภรรยา” รวมทั้งมาตราอื่น ๆ ที่ได้ใช้ถ้อยคำดังกล่าว โดยให้
เปลี่ยนเป็น คำว่า “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไข
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการสมรสเท่าเทียม

ควรพิจารณาแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการมีบุตร
ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเรื่องการสมรส เช่น กรณี
คู่สมรสฝ่ายหนึ่งมีบุตรโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์
ก็ควรต้องแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิด
โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์
พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้สอดคล้องกัน

ประเด็นการรับบุตรบุญธรรมของคู่สมรสเพศเดียวกัน
อาจส่งผลกระทบต่อเด็ก ดังนั้น จึงต้องพิจารณา
อย่างละเอียดโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก

ควรมีการเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำของการสมรส
รวมถึงการหมั้นจากเดิมที่ประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์กำหนดไว้ที่ ๑๗ ปีบริบูรณ์ แก้ไข
เป็น ๑๘ ปีบริบูรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์
สากล โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ความคืบหน้าการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของสภาผู้แทนราษฎร

การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมาตรา โดยพิจารณาถึงมาตรา ๔๐ โดยมาตราที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม มีดังนี้

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๓๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

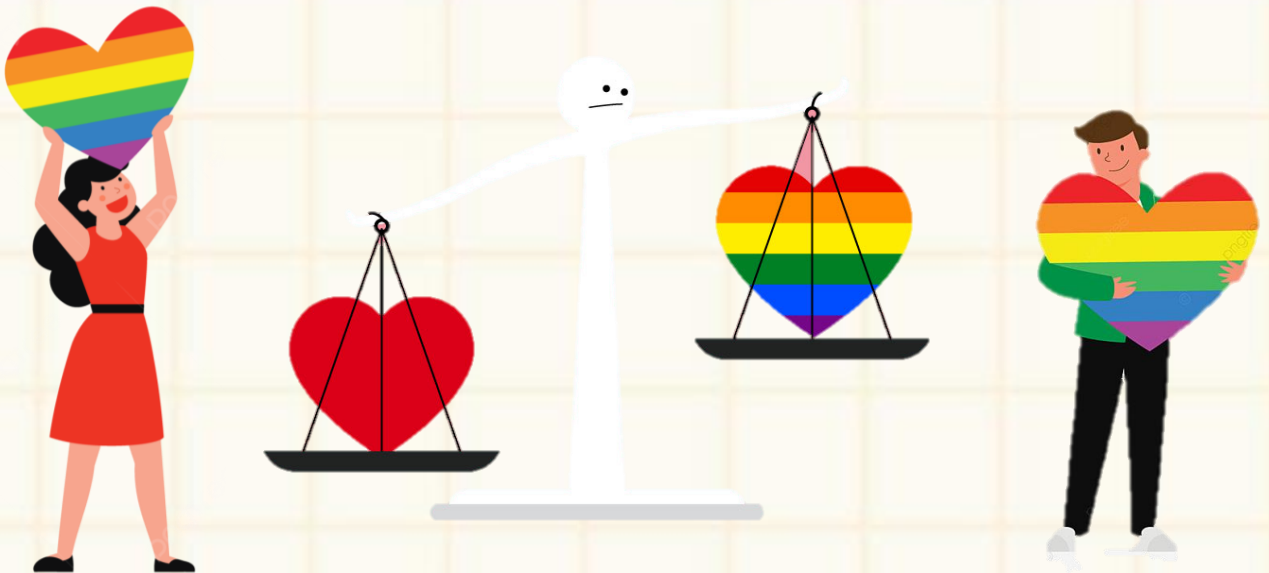
“มาตรา ๑๔๓๕ การหมั้นจะทำได้ต่อเมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์แล้ว” โดยมีเหตุผลในการแก้ไข ดังนี้

๑. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเยาวชน अनुสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และมาตรฐานสากล รวมถึงเป็นการป้องกันปัญหาการบังคับเด็กหรือเยาวชนทำการหมั้นหรือแต่งงาน ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒. เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของอายุซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนได้กำหนดไว้ เช่น มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดนิยาม คำว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ และ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ เป็นต้น

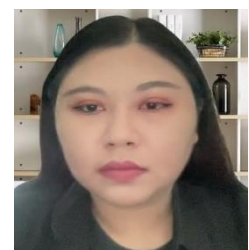
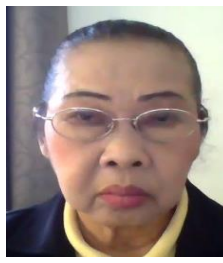

ทั้งนี้ ที่ประชุมมีข้อสังเกตต่อประเด็นดังกล่าวว่า ควรพิจารณาปัจจัยด้านโครงสร้างประชากรของประเทศ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

ขอให้ผู้ด้อยโอกาสได้โอกาส
ให้สามารถก้าวข้ามขีดจำกัด
ให้ทุกเพศทุกวัยได้มีโอกาส
ให้สังคมอุดมทรัพยากรได้พัฒนา
สมชาย ฟูมฟูม

ประพันธ์โดย นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
กมธ.การพัฒนาสังคม

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

โทรศัพท์ ๐๒ ๘๓๑ ๙๒๒๕